

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 350/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 80/2024 z 25. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 12 ods. 4 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 80/2024 z 25. marca 2025. Žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 6T/51/2022 z 9. decembra 2022 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/2/2023 zo 7. februára 2023 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) uznaný za vinného zo zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu a z prečinu výtržníctva, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere šiestich rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň ho okresný súd zaviazal na náhradu škody poškodenej.

3. Uznesením č. k. 2Nt/2/2023-6 z 8. marca 2023 okresný súd rozhodol na podklade sťažovateľovej žiadosti (z 26. januára 2023) o zahľadení mu odsúdení špecifikovaných v tomto uznesení podľa § 92 ods. 1 písm. a) a c) Trestného zákona.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 2 Tdo 80/2024 z 25. marca 2025 tak, že ho podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie podmienky dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) v konaní pred dovolacím súdom nebol dodržaný princíp rovnosti a nedošlo k náprave v dovolaní namietaných pochybení;

b) na podklade podanej žiadosti o zahľadenie odsúdenia prebiehalo na okresnom súde konanie o nej. Okresný súd pochybil, ak neinformoval o tejto skutočnosti krajský súd (neinformoval ho o prekážke litispendencie), ktorý rozhodoval v merite jeho trestnej veci (krajský súd nevykonal lustráciu o prebiehajúcich konaniach). Predmetnú žiadosť sťažovateľ podal ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu;

c) v konaní vedenom pod sp. zn. 6T/51/2022 došlo k zvýšeniu dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu. V prípade, ak by súdy vzali do úvahy zahľadenie odsúdenia, malo by to vplyv na výšku trestu (aplikácia § 38 ods. 5 a § 39 ods. 2 Trestného zákona);

d) na odvolacom súde nebol vykonaný dôkaz o zahľadení odsúdenia. Nevykonanie dôkazu a porušenie práva na obhajobu bolo namietané v dovolacom konaní. Najvyšší súd k tomu nezaujal žiadne stanovisko;

e) najvyšší súd aplikoval príslušné právne predpisy v rozpore s ním namietanými právami;

f) poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 803/2016-33, ktorú označuje za obdobnú vec.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie v bode 1 tohto uznesenia označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí sťažovateľovho dovolania.

7. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom [§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritórnemu prejednaniu. Berúc do úvahy skutočnosť, že ústavná sťažnosť obsahuje, odhliadnuc od nedostatku právneho zastúpenia (o ustanovenie právneho zástupcu žiada, pozn.), všeobecné, ako aj osobitné náležitosti požadované zákonom o ústavnom súde, ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri

aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, vymedzil predmet predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti a v tom rozsahu aj pristúpil k jej predbežnému prerokovaniu (m. m. I. ÚS 193/2024).

8. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

9. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (m. m. II. ÚS 216/06).

10. Najvyšší súd odmietol sťažovateľom podané dovolanie podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku. Urobil tak z dôvodu nesplnenia podmienky dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, keďže sťažovateľ nepodal proti dovolaním napádanému výroku o treste riadny opravný prostriedok a nedošlo ani k zmene tohto výroku v jeho neprospech na podklade odvolania prokurátora. Predmetné zistenie podľa dovolacieho súdu vylučuje vecný prieskum napadnutého uznesenia ako takého (dovolateľom uvádzaných pochybení) a je dôvodom odmietnutia dovolania z formálnych dôvodov.

11. Najvyšší súd v napadnutom uznesení upriamil pozornosť na časové súvislosti dotknutého trestného konania. Z nich vyplýva, že sťažovateľ sa zúčastnil hlavného pojednávania 9. decembra 2022 (ako aj jeho obhajca), na ktorom bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok. Na tomto hlavnom pojednávaní (po riadnom poučení v zmysle § 257 ods. 1 Trestného poriadku) urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný a je mu trestnej činnosti ľúto a po kladnom zodpovedaní zákonných otázok podľa § 333 ods. 3 Trestného poriadku okresný súd prijal jeho vyhlásenie. Proti rozsudku okresného súdu prokurátor podal odvolanie v neprospech obvineného proti výroku o treste, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením zo 7. februára 2023 tak, že ho ako nedôvodné v zmysle § 319 Trestného poriadku zamietol.

12. Podľa § 372 ods. 1 prvej a druhej vety Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1.

13. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nenamieta, že by odvolanie vo veci podal, resp. nemohol podať. Namieta, že na jeho vecné námietky, ktoré uplatnil v dovolaní, nedostal odpoveď, resp. nedošlo k náprave v ňom namietaných pochybení. V podstatnom je jeho argumentácia ale zameraná na vyjadrenie nesúhlasu s tým, že po podaní návrhu na zahľadanie odsúdení (26. januára 2023) krajský súd rozhodol o prokurátorom podanom odvolaní proti výroku o treste (7. februára 2023) ešte pred tým, ako došlo k rozhodnutiu o tomto jeho návrhu. Pochybenie ale malo nastať aj na strane okresného súdu, ktorý po zaevidovaní jeho návrhu na zahľadanie odsúdenia (26. januára 2023) neinformoval odvolací súd o takomto podaní.

14. Z popísaných skutočností je zrejmé, že dovolací súd sa nezaoberal sťažovateľovým dovolaním z hľadiska jeho vecnej stránky, keďže dovolanie odmietol v zmysle § 382 písm. d) Trestného poriadku. Urobil tak z dôvodu, že sťažovateľ nepodal proti dovolaním napádanému výroku o treste riadny opravný prostriedok a nedošlo ani k zmene tohto výroku v jeho neprospech na podklade odvolania prokurátora. Predmetný výsledok pritom podporil chronologickým prehľadom rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (bod 11 tohto uznesenia). Z formálneho hľadiska v predmetnom závere ústavný súd nenašiel ústavnoprávnu neakceptovateľnosť pri uplatňovaní dotknutých ustanovení Trestného poriadku.

15. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a spôsob uplatnenia jeho námietok ústavný súd ďalej akcentuje niekoľko súvisiacich skutočností. Ako je zrejmé z ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu v sťažovateľových veciach (sp. zn. III. ÚS 5/2024 a I. ÚS 63/2025), o jeho návrhu na zahľadanie odsúdení (z 26. januára 2023) rozhodol okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2Nt/2/2023 8. marca 2023, t. j. až po rozhodnutí krajského súdu v odvolacom konaní. Krajský súd vo veci rozhodoval 7. februára 2023 (o odvolaní prokurátora). Samotné uznesenie o zahlodení odsúdenia predstavuje skutočnosť, na ktorú nemohol konajúci súd prihliadnuť, keďže v čase rozhodovania o odvolaní takáto skutočnosť neexistovala. Pre komplexnosť je potrebné doplniť, že krajský súd zamietol odvolanie prokurátora.

16. Je potrebné zdôrazniť aj skutočnosť, že sťažovateľ na verejnom zasadnutí krajského súdu, ktorý rozhodoval o odvolaní prokurátora 7. februára 2023, nezmienal informáciu o podaní návrhu na zahľadanie odsúdenia. Predmetné vyplýva z doplnenia jeho dovolania (z 28. februára 2025), v ktorom poukázal na časť uznesenia okresného súdu sp. zn. 1Nt/23/2023 z 29. novembra 2023 vo veci povolenia obnovy konania (sp. zn. 6T/51/2022), v ktorom okresný súd vyslovil: «„*Súdu je zrejmé, že žiadosť odsúdeného o zahlodenie odsúdenia bola podaná ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu, avšak je potrebné poznamenať, že odvolací súd o uvedenej žiadosti vedomosť nemal a odsúdený bol v tomto smere pasívny, keď na verejnom zasadnutí Krajského súdu v Banskej*

Bystrici dňa 07.02.2023 sa o podanej žiadosti na zahľadanie odsúdenia vôbec nezmienil. Napriek uvedenému je dôležitá práve skutočnosť, že v čase rozhodnutia odvolacieho súdu ešte rozhodnutie o zahladení odsúdenia neexistovalo.“»

17. Pokiaľ sťažovateľ avizuje podobnosť jeho veci s vecou vedenou pod sp. zn. II. ÚS 803/2016 (konkrétne uvádza II. ÚS 803/2016-33), takú podobnosť ústavný súd s predmetnou spisovou značkou nenašiel a pod č. l. 33 sa v predmetnom konaní rozhodnutie ani nevyskytuje.

18. Sumarizujúc popísané fakty, je zrejmé, že sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým uznesením tak, že bolo odmietnuté z dôvodu nesplnenia podmienky dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, v ktorom ústavný súd nenašiel ústavnoprávne pochybenie z hľadiska uplatňovania dotknutých ustanovení Trestného poriadku. Skôr rozhodujúci krajský súd zároveň nemal zákonnú povinnosť vyčkať na rozhodovanie o sťažovateľovom návrhu na zahľadanie odsúdenia, o ktorom bolo rozhodnuté po právoplatnosti uznesenia krajského súdu. Na verejnom zasadnutí konanom odvolacím súdom 7. februára 2023 sa pritom sťažovateľ nezmienil o svojom návrhu na zahľadanie predchádzajúcich odsúdení, hoci takú možnosť mal. Krajský súd pritom rozhodol vo veci tak, že zamietol odvolanie prokurátora podané v neprospech sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu (s. 1 až 3 napadnutého uznesenia, pozn.), t. j. rozsudok okresného súdu nebol menený, resp. k zahladeniu odsúdenia došlo po právoplatnosti rozhodnutia o uloženom treste. Ústavný súd vie porozumieť uplatneným sťažovateľovým výhradám k predmetnému postupu, avšak z ústavnoprávneho pohľadu nevidí možnosť porušenia označených práv (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 6 dohovoru, čl. 12 ods. 4 ústavy), ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Túto časť ústavnej sťažnosti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Pokiaľ ide o porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva potvrdzuje zrejmu súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje (Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983, Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 30. 10. 1991, č. 13163/87, § 122). Ústavný súd v danom prípade nezistil, že by k porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo, preto ani nie je možné dospieť k záveru, že by najvyšší súd porušil sťažovateľovo právo zaručené čl. 13 dohovoru. Ústavný súd poznamenáva, že čl. 13 dohovoru má procesný charakter, ktorý zaručuje všeobecné právo na účinný právny prostriedok nápravy pred vnútroštátnym orgánom každému, kto sa dovoláva základných práv a slobôd uvedených v dohovore, a tento účinný prostriedok nápravy je nezávislý od istoty priaznivého výsledku pre sťažovateľov (III. ÚS 86/05, I. ÚS 538/2013, III. ÚS 135/2014, III. ÚS 167/2015).

20. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá [podľa § 56 ods. 2 písm. g)

zákona o ústavnom súde], neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené (bod 2 výroku uznesenia).

21. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu